

Raadsvoorstel

Voorstelnummer: 795063
Zaaknummer: 909729

Houten, 12 mei 2026

Onderwerp:

Financiële stukken Veiligheidsregio Utrecht

Beslispunten:

1. Een zienswijze in te dienen bij het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht, met de strekking dat de gemeente Houten instemt met de voorlopige jaarstukken 2025, ontwerpbegroting 2027 en de geactualiseerde begroting 2026 van de Veiligheidsregio Utrecht.
2. De financiële gevolgen te verwerken in de tweede bestuursrapportage.

Samenvatting

De Veiligheidsregio Utrecht (VRU) biedt de raad de voorlopige jaarstukken 2025 en de ontwerpprogrammabegroting 2027 (inclusief gewijzigde begroting 2026) aan om hierop een zienswijze te geven. De infographic van het jaaroverzicht VRU 2025 en het overzicht van de zienswijzen op de Kadernota VRU 2027 zijn als bijlagen toegevoegd.

Jaarrekening

Het jaar 2025 wordt afgesloten met een positief resultaat vóór bestemming van € 2,75 miljoen (circa 2% van de begroting).

Het algemeen bestuur heeft besloten om € 0,75 miljoen van het incidentele positieve rekeningresultaat terug te storten naar de deelnemende gemeenten. De teruggave vindt plaats naar rato van de begrote bijdrage voor het gezamenlijke basistakenpakket in 2025. Voor de gemeente Houten betekent dit een teruggave van € 21.000.

Voorgesteld wordt het resterende deel van het resultaat (€ 2 miljoen) te gebruiken voor het verhogen van de bedrijfsvoeringsreserve om het weerstandsniveau van de VRU op niveau te houden en € 150.000 vanuit de in 2025 ontvangen MDIEU-subsidie (Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden) voort te zetten in 2026.

Begroting 2026

De gewijzigde begroting 2026 valt € 1,5 miljoen lager uit dan in de Kadernota VRU 2027 was opgenomen. Dit komt door het recent afgesloten principeakkoord voor een nieuwe cao. Afgesproken is dat de VRU werkt met een stelpost, omdat de precieze omvang van de werkelijke loonontwikkeling voor de periode na de einddatum van het huidige CAO-akkoord nog niet bekend is. De gefaseerde loonontwikkeling uit het onderhandelingsresultaat leidt tot een incidentele verlaging van de gemeentelijke bijdrage. Voor Houten betekent dit een verlaging van € 47.000.

Ontwerpbegroting 2027

De gemeentelijke bijdrage voor 2027 gaat ten opzichte van de geactualiseerde begroting 2026 met € 8 miljoen omhoog. Hiervan heeft € 3 miljoen betrekking op de loon- en prijsontwikkeling voor 2027 en € 5 miljoen op de structurele investeringen uit de toekomstscenario's. De verwerking van de investeringen en besparingen uit de toekomstscenario's leidt in de meerjarenraming van deze begroting gefaseerd tot een structurele verhoging van de gemeentelijke bijdrage van € 10,7 miljoen vanaf 2031. De toename vanaf 2031 heeft te maken met het besluit op de toekomstscenario's en heeft met name betrekking op de groei van de stad Amersfoort en de benodigde gefaseerde uitbreiding van de brandweezorg. Voor Houten betekent dit een structurele verhoging van € 156.000 per 2031.

Ten opzichte van de Kadernota VRU 2027 valt de ontwerpbegroting VRU 2027 lager uit vanwege het recent afgesloten principeakkoord voor een nieuwe cao. De gefaseerde loonontwikkeling uit het onderhandelingsresultaat leidt tot een incidentele verlaging van de gemeentelijke bijdrage. Voor Houten betekent dit een verlaging van € 87.000.

795063

Aanleiding

In overeenstemming met het gestelde in de gemeenschappelijke regeling VRU biedt het dagelijks bestuur van de VRU de hierboven benoemde financiële stukken voor zienswijzebehandeling aan in de gemeenteraad. Na verwerking van de zienswijzen worden de definitieve stukken voor vaststelling voorgelegd aan het algemeen bestuur op 6 juli 2025.

Beoogd effect

Zorgen dat een financiële gezonde Veiligheidsregio uitvoering kan geven aan een adequate risico-/ crisisbeheersings- en brandweerorganisatie en daarmee bijdraagt aan een veilige leefomgeving in Houten.

Argumenten per beslispunt

1.1 Het jaar 2025 sluit af met een positief resultaat voor bestemming van € 2,75 miljoen.

Een deel van de afwijkingen is technisch van aard en onderling samenhangend, waardoor deze per saldo geen effect hebben op het resultaat. Dit is voornamelijk van toepassing op de projecten voor de crisishulpverlening. Daarnaast zijn er afwijkingen ontstaan door incidentele baten in het vierde kwartaal van 2025 (€ 1,01 miljoen) en het eerste kwartaal van 2026 (€ 0,40 miljoen), die verband houden met de afwikkeling van de stelpost voor de nieuwe cao.

Het reële resultaat van 2025 is € 1,34 miljoen (1% van de begroting). Dit resultaat wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door een voordeel op personele lasten als gevolg van vacatureruimte die verband houdt met de krappe arbeidsmarkt (€ 1,49 miljoen) en personeelsgerelateerde vergoedingen (€ 0,46 miljoen). Een nadeel op materiële lasten komt voort uit meerkosten voor het onderhoud van materieel en materiaal (-/- € 0,53 miljoen) en hogere ICT kosten en overige kosten (-/- € 0,41 miljoen).

De hogere baten leiden tot een voordeel als gevolg van doorbelasting van kosten en renteopbrengsten (€ 0,33 miljoen). In paragraaf 3.2 van de jaarrekening is een toelichting op het overzicht van baten en lasten opgenomen, waaruit blijkt dat het resultaat grotendeels incidenteel van aard is.

1.2 De voorliggende resultaatbestemming zorgt ervoor dat het weerstandsvermogen van de VRU op niveau wordt gehouden en een gedeelte wordt teruggeven aan de gemeenten.

In 2025 heeft de VRU de MDIEU (Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden) subsidie ontvangen. Deze subsidie is bedoeld voor activiteiten gericht op onder andere duurzame inzetbaarheid, mentale en fysieke weerbaarheid van medewerkers en het versterken van de positie als aantrekkelijke werkgever. In 2025 zijn diverse waardevolle initiatieven en activiteiten gestart en (deels) gefinancierd met deze middelen. Een deel van het subsidiebedrag kon echter nog niet worden besteed. Het algemeen bestuur heeft besloten om het resterende budget van € 0,15 miljoen in het komende jaar in te zetten voor vergelijkbare activiteiten met aantoonbare meerwaarde voor de medewerkers en organisatie. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de ontwikkel- en egaliseringsreserve. In de Kadernota VRU 2027 is € 1,20 miljoen uit de bedrijfsvoering reserve onttrokken voor de overbrugging van de toekomstscenario's in 2026, wat in de resultaatbestemming 2025 teruggestort wordt. Daarnaast heeft een beoordeling plaatsgevonden van de risico's die bij de VRU bekend zijn ten tijde van het opstellen van de jaarrekening, wat een aanvullende storting van € 0,65 miljoen vraagt. Het gevolg is dat een storting van in totaal € 1,85 miljoen in de bedrijfsvoering reserve nodig is om het weerstandsvermogen van de VRU op niveau te houden. Het algemeen bestuur heeft besloten om € 0,75 miljoen van het incidentele positieve rekeningresultaat 2025 terug te storten naar de deelnemende gemeenten. De teruggave vindt plaats naar rato van de begrote gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijke basistakenpakket in 2025.

1.3 Overeenkomstig de zienswijze van de gemeente Houten op de toekomstscenario's heeft het Algemeen Bestuur VRU definitief gekozen voor het scenario 'op orde'.

Houten heeft net als veel andere gemeenten waardering uitgesproken voor de zorgvuldigheid, transparantie en duidelijkheid van de stukken en dat daarbij aandacht is gebleven voor de financiële positie van gemeenten. Daarbij doen veel gemeenten de oproep om ook de komende jaren aandacht te houden voor de financiële uitdagingen waarvoor

gemeenten staan en roepen de VRU op om zorgvuldige afwegingen te blijven maken bij de inzet van middelen en zich te richten op de noodzakelijke vereisten om de taakuitvoering verantwoord voort te kunnen zetten.

Het scenario 'op orde' is per programmaonderdeel verwerkt in de meerjarenraming van de ontwerpbegroting VRU 2027. In de ontwerpbegroting zijn daarnaast de doorbelasting van dienstverlening voor liftopsluitingen en afhijsingen opgenomen, evenals de afzonderlijke besluiten van het algemeen bestuur over natuurbrandbestrijding en waterongevallenbestrijding.

1.4 De gewijzigde begroting 2026 en ontwerpbegroting 2027 zijn opgesteld conform de Kadernota VRU 2027.

De zienswijzen die zijn ingediend op basis van de Kadernota VRU 2027 hebben geen aanleiding gegeven om de ontwerpbegroting aan te passen.

De actuele loonontwikkeling heeft ten opzichte van de Kadernota VRU 2027 wel een incidentele verlaging van de gemeentelijke bijdrage tot gevolg. Dit komt door het recent afgesloten principeakkoord voor een nieuwe cao voor de veiligheidsregio's. Structureel is de stelpost die hiervoor was opgenomen in de Kadernota VRU 2027 precies in lijn met de cao-afspraken, maar de gefaseerde loonsverhoging zorgt wel voor een incidentele verlaging van de gemeentelijke bijdrage van € 1,5 miljoen voor 2026 en € 2,75 miljoen voor 2027.

Verder zijn in december 2025 nog extra structurele middelen van het rijk aan de veiligheidsregio's toegekend voor een extra taak, namelijk de versterking en intensivering van de regionale weerbaarheid in het kader van crisisbeheersing. Het gaat om € 0,45 miljoen in 2026 en € 1,41 miljoen in 2027. Daarnaast heeft het rijk begin februari 2026 incidenteel middelen ter waarde van € 0,40 miljoen toegekend om in 2026 samen met gemeenten te werken aan een landelijk netwerk van noodsteunpunten. Via het programma Veerkracht worden deze organisatiebrede opgaven verder uitgewerkt.

Samengevat gaat de gemeentelijke bijdrage ten opzichte van de begroting 2026 die in juli 2025 is vastgesteld, met € 0,2 miljoen omhoog in 2026. Dit is € 1,5 miljoen lager dan in de Kadernota VRU 2027 is opgenomen als gevolg van het recent afgesloten principeakkoord voor een nieuwe cao.

De gemeentelijke bijdrage voor 2027 gaat ten opzichte van de geactualiseerde begroting 2026 met € 8 miljoen omhoog. Hiervan heeft € 3 miljoen betrekking op de loon- en prijsontwikkeling voor 2027 en € 5 miljoen op de structurele investeringen uit de toekomstscenario's. De verwerking van de investeringen en besparingen uit de toekomstscenario's leidt in de meerjarenraming van deze begroting gefaseerd tot een structurele verhoging van de gemeentelijke bijdrage van € 10,7 miljoen vanaf 2031. Onder het kopje financiën is hiervan de vertaalslag opgenomen voor de gemeente Houten.

Kanttekeningen

1.1 Er zijn nog meer ontwikkelingen die mogelijk in de komende jaren invloed hebben op een verhoging van de bijdrage van de gemeente Houten aan de VRU.

De volgende onderwerpen zijn van invloed op de financieringssystematiek maar zijn geen onderdeel van de begrote lasten en baten zoals opgenomen in voorliggende ontwerpbegroting.

a. Financieringssystematiek

Onze regio heeft de afgelopen jaren een aanzienlijke inwonergroei doorgemaakt en blijft zich verder ontwikkelen. Tegelijkertijd nemen de risico's waarmee we te maken hebben in aantal en in complexiteit toe. Ondanks deze ontwikkelingen is de gemeentelijke bijdrage aan de VRU de afgelopen jaren niet structureel verhoogd. Het dagelijks bestuur heeft gevraagd om mogelijkheden te onderzoeken van een andere financieringssystematiek, gekoppeld aan de groei van het aantal inwoners van de regio. Het doel is om structureel op een voorspelbare manier te voorzien in toekomstige capaciteitsvragen om zo te kunnen blijven voldoen aan wettelijke opgaven. De resultaten van dit onderzoek worden separaat aan het bestuur aangeboden inclusief een voorstel voor het opnemen van een volumecomponent in de financieringssystematiek van de VRU. Dit onderwerp wordt geagendeerd voor bespreking tijdens de bestuursconferentie in september 2026. De

implementatie van de besluitvorming is gepland in de Kadernota VRU 2028.

b. Visie op huisvesting

In het algemeen bestuur is in september 2025 een oriënterend gesprek gevoerd over de visie op huisvesting. Daarbij stond de uitwerking van drie scenario's centraal, oplopend in de mate van collectieve sturing, uitvoering en eigendom. Bij de behandeling van de Kadernota VRU 2027 was voorzien dat besluitvorming zou plaatsvinden in het Algemeen Bestuur van maart 2026. In de zienswijzen op de Kadernota VRU 2027 is door meerdere gemeenten de oproep aan het bestuur gedaan om zo spoedig mogelijk duidelijkheid te geven over een toekomstbestendige structuur. In het Algemeen Bestuur van maart 2026 zijn hierover afspraken gemaakt maar is nog geen besluit genomen. De organisatorische en financiële consequenties worden verder inzichtelijk gemaakt en op basis hiervan zal besluitvorming plaatsvinden.

c. Compensatiemechanisme

De financieringssystematiek van de VRU is sinds 2015 gebaseerd op de verdeling van het subcluster 'Crisisbeheersing en brandweer' binnen het Gemeentefonds. Hierdoor draagt elke gemeente evenredig bij aan het budget voor het gezamenlijk basistakenpakket (GBTP). Bij de vaststelling van dit nieuwe financieringsmodel is afgesproken dat gemeenten geen nadeel mogen ondervinden door de overgang naar dit model. Gemeenten die voordeel behaalden bij de invoering van deze systematiek dragen daarom een deel van hun voordeel af om gemeenten die nadeel ondervinden te compenseren.

In 2026 ontvangen vier gemeenten nog jaarlijks een compensatie via dit mechanisme: Houten (€ 341.000), IJsselstein (€ 129.000), Nieuwegein (€ 110.000) en Veenendaal (€ 799.000). Het totale nadeel van € 1,4 miljoen wordt gecompenseerd door alle voordeelgemeenten. Op dit moment kent het compensatiemechanisme een open einde, wat betekent dat er geen einddatum voor deze regeling is vastgesteld. Cebeon heeft op verzoek van de bestuurlijke adviescommissie 'Bedrijfsvoering en financiën' advies uitgebracht over de afbouw van het compensatiemechanisme. Uit dat advies komt naar voren dat het compensatiemechanisme als open einde-regeling onvoldoende rekening houdt met de kostenontwikkelingen per gemeente. Dit komt voor het subcluster 'Crisisbeheersing en brandweer' binnen het gemeentefonds tot uitdrukking in kostenbepalende structuurkenmerken per gemeente, zoals het aantal woonruimten, de bebouwingsdichtheid en bedrijvigheid. De (ijkpunt)score van gemeenten op deze kenmerken wordt jaarlijks geactualiseerd en op basis hiervan ontvangen gemeenten middelen uit het gemeentefonds. Dit heeft tot gevolg dat de verdeling op basis van de ijkpuntscores met en zonder compensatie nog steeds aanzienlijke verschillen in de gemeentelijke bijdrage tot gevolg heeft. Het advies van Cebeon is dan ook om het compensatiemechanisme af te bouwen.

Het voorstel over de afbouw van het compensatiemechanisme heeft als doel om tot een uniforme verdeling van de gemeentelijke bijdrage voor het basistakenpakket (GBTP) te komen, geheel volgens de afgesproken verdeelsleutel van het subcluster crisisbeheersing en brandweer van het gemeentefonds. In het Algemeen Bestuur van maart 2026 is hierover gesproken. Ten aanzien van het compensatiemechanisme geven gemeenten aan begrip te hebben voor de afbouw van dit mechanisme en hier ook achter te staan. Daarbij wordt wel aandacht gevraagd voor de mogelijke gevolgen die dit voor gemeenten heeft. Een voorstel voor dit afbouwscenario wordt in overleg met verschillende gemeenten opgesteld en ter besluitvorming voorgelegd in de vergadering van het algemeen bestuur op 6 juli 2026. Om grote wijzigingen in de bijdragen per individuele (nadeel-)gemeente te voorkomen, adviseert Cebeon om een ruime overgangperiode aan te houden.

Een voorstel over de afbouw van het compensatiemechanisme wordt separaat aan het bestuur voorgelegd. Ter voorbereiding worden gemeenten gedurende 2026 actief betrokken bij dit proces. De implementatie van de besluitvorming is gepland in de Kadernota VRU 2028.

Participatie

In de Wet gemeenschappelijke regelingen is vastgelegd dat de gemeenteraad een zienswijze kan indienen op de ontwerp-begroting. Hiermee is voorzien in bestuurlijke betrokkenheid van de deelnemende gemeenten. Inwoners kunnen gebruikmaken van het spreekrecht tijdens de behandeling van dit voorstel in het RTG.

Financiën en formatie

In de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat de VRU naast de wettelijke basistaken, zoals onder andere genoemd in de Wet veiligheidsregio's, ook andere taken kan uitvoeren voor de gemeente, zowel collectief als individueel. Taken die bij collectief besluit voor alle gemeenten worden uitgevoerd zijn de niet-wettelijke basistaken. Samen vormen deze wettelijke en niet-wettelijke taken het gezamenlijke basistakenpakket (GBTP). Deelnemers kunnen ook verzoeken tot het uitvoeren van individuele taken. Het gaat dan om activiteiten ter intensivering van wettelijke basistaken of om maatwerktaken. Samen vormen deze taken het individuele gemeentelijke pluspakket (IGPP). In Houten betreft dit jaarlijks € 52.000 (kapitaallasten kazernes en exploitatielast tankautospuut).

Op 1 december 2025 heeft het Algemeen Bestuur VRU een besluit genomen over de toekomstscenario's. Er is unaniem besloten om in te zetten op het op orde scenario. Deze uitwerking is verwerkt in de Kadernota VRU 2027 en opgenomen in de 1e bestuursrapportage Houten.

Op de Kadernota VRU 2027 zijn door alle gemeenten zienswijzen ingediend. De zienswijzen die zijn ingediend op basis van de Kadernota 2027 VRU hebben geen aanleiding gegeven om de ontwerpbegroting 2027 VRU aan te passen. Het Algemeen Bestuur VRU heeft in maart 2026 dan ook definitief besloten om in te zetten op het 'op orde scenario'. Dit is verwerkt in de voorliggende ontwerpbegroting 2027.

De gewijzigde begroting VRU 2026 valt € 1,5 miljoen lager uit dan in de Kadernota VRU 2027 was opgenomen. Dit komt door het recent afgesloten principeakkoord voor een nieuwe cao. Voor Houten betekent dit een verlaging van € 47.000.

Ten opzichte van de Kadernota VRU 2027 valt de ontwerpbegroting VRU 2027 lager uit vanwege het recent afgesloten principeakkoord voor een nieuwe cao. De gefaseerde loonontwikkeling uit het onderhandelingsresultaat leidt tot een incidentele verlaging van de gemeentelijke bijdrage. Voor Houten betekent dit een verlaging van € 87.000.

De verhoging van de gemeentelijke bijdrage vanwege het besluit op de toekomstscenario's is naar aanleiding van de Kadernota 2027 VRU verwerkt in de programmabegroting Houten tot en met 2030. De toename vanaf 2031 heeft te maken met het besluit op de toekomstscenario's en heeft met name betrekking op de groei van de stad Amersfoort en de benodigde gefaseerde uitbreiding van de brandweezorg. Voor Houten betekent dit een structurele verhoging van € 156.000 per 2031. Dit wordt verwerkt in de 2e bestuursrapportage Houten.

(Bedragen x € 1.000)

Effect meerjarenbegroting Houten	2026			2027			2028		
	GBTP	IGPP	totaal	GBTP	IGPP	totaal	GBTP	IGPP	totaal
Ontwerpbegroting 2027	3.094	53	3.147	3.347	52	3.399	3.458	52	3.510
Programmabegroting Houten	3.142	52	3.194	3.434	52	3.486	3.458	52	3.510
Effect bijdrage gemeente Houten	-48	1	-47	-87	-	-87	-	-	-

Effect meerjarenbegroting Houten	2029			2030			2031		
	GBTP	IGPP	totaal	GBTP	IGPP	totaal	GBTP	IGPP	totaal
Ontwerpbegroting 2027	3.458	51	3.509	3.478	51	3.529	3.614	51	3.665
Programmabegroting Houten	3.458	52	3.510	3.458	52	3.510	3.458	52	3.510
Effect bijdrage gemeente Houten	-	-1	-1	20	-1	19	156	-1	155

Ontwerpbegroting 2027 en de geactualiseerde begroting 2026

(Bedragen x € 1,000)

Effect GBTP	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Ontwerpbegroting 2027 en 1e BGW 2026	3.094	3.347	3.458	3.458	3.478	3.614
Programma-begroting Houten	3.142	3.434	3.458	3.458	3.458	3.458
Afrekening Jaarrekening 2025	-21					
Effect bijdrage gemeente Houten	-69	-87	-	-	20	156

(Bedragen x € 1,000)

Effect IGPP	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Ontwerpbegroting 2027 en 1e BGW 2025	53	52	52	51	51	51
Programma-begroting Houten	52	52	52	52	52	52
Effect bijdrage gemeente Houten	1	-	-	-1	-1	-1

De financiële effecten van dit voorstel zijn verwerkt met begrotingswijziging 133977

Communicatie

N.v.t.

Voortgang

De ingediende zienswijzen worden meegenomen bij het opstellen van de definitieve jaarstukken VRU 2025, de begroting VRU 2027 en de geactualiseerde begroting VRU 2026, die op 6 juli 2026 ter vaststelling aan het algemeen bestuur worden voorgelegd. Na deze bespreking worden de financiële stukken aan de gemeenteraden aangeboden.

Evaluatie

N.v.t.

Houten, 12 mei 2026

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten,
de secretaris, de burgemeester,

R. van Netten

H.C. Heerschop

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief financiële stukken VRU
 - a. Voorlopige Jaarstukken VRU 2025
 - b. Ontwerpbegroting 2027 en geactualiseerde begroting 2026
 - c. Overzicht zienswijzen toekomstscenario's en Kadernota VRU 2027
 - d. Infographic jaaroverzicht VRU 2025
2. Zienswijze gemeente Houten op financiële jaarstukken VRU

Verantwoordelijke portefeuillehouders college

1e PoHo: Heerschop

Raadsbesluit

Voorstelnummer: 795063

Gemeente Houten

Onderwerp

Financiële stukken Veiligheidsregio Utrecht

De raad van de gemeente Houten heeft het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 12 mei 2026 gelezen en besluit:

1. Een zienswijze in te dienen bij het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht, met de strekking dat de gemeente Houten instemt met de voorlopige jaarstukken 2025, ontwerpbegroting 2027 en de geactualiseerde begroting 2026 van de Veiligheidsregio Utrecht.
2. De financiële gevolgen te verwerken in de tweede bestuursrapportage.

Dit is besloten in de openbare vergadering van de raad op 23 juni 2026.

De raad van de gemeente Houten,
De griffier a.i.,

M.A.J.K. Hermans

de voorzitter,

H.C. Heerschap